

ти. Славата обаче на даскала Пеня сподѣляше и даскалъ Никола *Златарчето*, *мусикословеснѣйшия* (защото знаеше и *псалтиката* и съ даровитѣ гласѣ бѣше) учителъ въ взаимното училище и *псалтъ* на новосъзиданата църква, Св. Николая. Първий, даскалъ Пеню, съчиняваше пѣсенята, а вторий, даскалъ Никола, прилагаше мелодията ѝ, разбира се, по тогивашнитѣ турски или гръцки напѣви, споредъ ритмитѣ и такта. Даскалъ Златарски изнамѣрваше пѣянието и на школскитѣ пѣсни и многолѣтствия, както и на всѣка друга поезия. Прилѣгаше му.

Най-веселия *студенчески* животъ прѣбърахми въ лѣтото на 1846 година, защото цѣлото почти лѣто главното ни упражнение и занимание бѣше, да се готвимъ за посрѣщанието на Царя (това име даваше народътъ на Султана): да изучаваме привѣтственитѣ молитви на турски языкъ, съставени отъ владиката Неофита, за посрѣщанието и испращанието на Султана, както и даскалъ-Пенювитѣ пѣсни за случая. Толкова добрѣ съмъ запомнилъ тия привѣтствия и пѣсни, щото можъ и сега — подиръ $\frac{1}{2}$ вѣкъ време — да ги декламирамъ и испѣя. До скоро помнѣхъ и словата, които съмъ изучавалъ и зусть и казвалъ въ църква. За *Коледа*, за Въскресение, за Три Свѣтилели (тогива тѣхния празникъ бѣше училищенъ) или други празници, даскалъ Пеню ще съчини и напиши на нѣколко плочи (на книга не съмъ го виждалъ нѣкога да пише) едно витийско слово, даскалъ Никола ще го прѣпише на книга, чисто съ църковни букви, и ржкописа ще се даде на ученика, който ще го изучи *на-изустъ*, ще прави нѣколко цхти репетиция, съ изговарянието, съ ржкодвигенията, съ паузитѣ и пр., и въ деня на празника даскалъ Пеню ще поведе ученика за въ църква, гдѣто прѣдстоеше да се каже словото. Подиръ евангелието, обикновенно, ученикътъ заема своето мѣсто на стжалата прѣдъ владишкия тронъ и ще почне папалгаското си витийство. Даскалъ Пеню стои при словосказателя, да го насърдчава, или да го наумява, ако збърка. Съ мене такъво нѣщо не се случи, но че гласа ми трепереше и биваше здържанъ, и азъ самъ го осѣщахъ. Какво да правишъ, когато очитѣ на всичкитѣ хора въ църква вперени въ тебе.

Отбрани нѣколко десетина петнадесетъ момчета, ние съставявахми, тъй да кажъ, пѣвческия даскалеки хоръ. Следъ първото изгонване на владиката Неофита, дойде на мѣстото му владиката Атанасия.